

بررسی تطبیقی تحقیقات مقدماتی و کشف جرم در انگلستان و ایران

آزاد جعفری^{۱*}

مدرس دانشگاه آزاد اسلامی، واحد رودان

چکیده

تحقیقات مقدماتی از مراحل حساس و مهم دادرسی و از وظایف اساسی عدالت کیفری می باشد و مجموعه اقداماتی است که برای کشف جرم و حفظ آثار و ادله وقوع آن و تعقیب متهم از بدو پیگرد قانونی، تا تسلیم به مرجع قضایی صورت می گیرد. تحقیقات مقدماتی از اختیارات قانونی مقامات تعقیب و پلیس به عنوان ابزار انسانی مراحل دادرسی کیفری در نظام های حقوقی کامن لای انگلستان و رومی ژرمنی در کشورهای فرانسه و آلمان می باشد همچنین کشور ایران نیز با تلفیقی از فقه و حقوق نوشته (رومی ژرمنی) متأثر از حقوق جزای ماهوی و شکلی فرانسه است. در رویه دادرسی کیفری انگلستان با رعایت اصول دادرسی عادلانه پلیس دارای اختیارات قانونی و مستقل به جای دادسرا کشف جرم و تحقیقات مقدماتی را برعهده دارد و اداره دادستانی سلطنتی نهاد تعقیب و طرح کیفر خواست در دادگاه های آن کشور است ولی در نظام های حقوقی رومی ژرمنی و ایران که متأثر از آن است پلیس برابر قانون آئین دادرسی کیفری تحت نظارت و تعلیمات دادستان وظایف قانونی کشف جرم و تحقیقات مقدماتی را به عهده دارد بنابراین هر دو روش محاسن و معایبی دارد که در این مقاله به بررسی تطبیقی تفاوت های شکلی، میزان و چگونگی اختیارات قانونی مقامات تعقیب و پلیس در انگلستان و ایران پرداخته شده است.

واژه های کلیدی: تحقیقات مقدماتی، تعقیب، کشف جرم، ایران، انگلستان.

۱- مقدمه

قبل از این که به موضوع اصلی درباره ای تطبیق ساختار کیفری از منظر شکلی تحقیقات مقدماتی و کشف جرم توسط نهاد تعقیب و پلیس بپردازیم لازم است به وضعیت و خواستگاه این دو نظام اشاره ای داشته باشیم. نظام حقوقی نانوشته یا کامن لا (حقوق عرفی) نظام برخاسته از اروپای بحری که ساختار اولیه و اساسی آن، تکیه و توسل بر آرای سابق الصدور و استناد به انصاف در رسیدگی های کیفری است و خواست کشورهای نظیر انگلستان و آمریکا است ولی نظام حقوقی نوشته همان نظام قضائی حاکم بر اروپای قاره ای که شاخص اولیه آن قانون نویسی و استفاده از قوانین مدون است که به صورت مشخص می توان در کشورهای آلمان و فرانسه رد گیری نمود (مهر، ۱۷: ۱۳۹۴). تفاوت اصلی و اساسی این دو نظام در آن است که در نظام حقوقی کامن لا، حقوق عرفی یا نظریات حقوقی منتشر شده، اولویت اول و اساسی را دارا می باشند در حالی که در نظام حقوقی نوشته این اولویت از آن قوانین مصوب مجالس قانون گذاری است که به صورت منظم و طبقه بندی شده منتشر می گردد گرچه این تفاوت در مقام گفتار روشن است؛ با این حال در عمل نمی توان مرز روشن و مشخصی بین این دو ترسیم کرد چرا که در بسیاری از کشورها از نظام ترکیبی استفاده می کنند. (مهر، ۱۵: ۱۳۹۴). بنابراین بدنه کامن لا متشکل است از عرف های قضایی و سابقه قضاوت نگاه کلی انگلستان موسس نظام حقوقی کامن لا و بر پایه حقوق عرفی یا نظریات حقوقی منتشر شده بوده هرچند در دهه های اخیر از این رویکرد مقداری عدول نموده و در مجالس قانون گذاری (مجالس عوام و اعیان) برخی قوانین را به صورت کد نوشته مصوب نموده است ولی پایه و اساس آن همان که گفته شد می باشد در حالی که معیارهای حقوقی در ایران ترکیبی برگرفته از فقه اسلامی و نظام حقوقی رومی ژرمنی اقتباس شده از حقوق جزای کشور فرانسه با عنوان نظام حقوقی نوشته برپایه قوانین مصوبه مجلس شورای اسلامی می باشد. لازم به ذکر است این دو نظام حقوقی در مراحل رسیدگی از شیوه های اتهامی، تفتیشی یا مختلط برای رسیدگی به دعاوی کیفری استفاده می کنند (عاشوری، ۲۶: ۱۳۸۳). در نظام حقوقی کامن لای انگلستان مهمترین ویژگی شیوه رسیدگی اتهامی یعنی ترافی بودن رسیدگی که شاکی باید کلیه ادله موجود علیه متهم را تا جلسه دادرسی ارائه نماید و نیز علنی بودن محاکمات همچنان رعایت می شود. فقدان نهاد دادسرا در حقوق انگلستان در گذشته بر اهمیت نقش پلیس در {تحقیقات مقدماتی} دعاوی کیفری افزوده و دخالت هیات منصفه در دادگاه ها، رسیدگی کیفری را واجد ویژگی هایی کرده که درک آن برای کسانی که فقط به شیوه رسیدگی مختلط آشنا هستند نیاز به مذاقه بیشتری دارد (عاشوری ۵۶: ۱۳۸۳) ولی در نظام رومی ژرمنی و حقوق کیفری متاثر ایران از آن، که آئین دادرسی کیفری بر اساس شیوه رسیدگی مختلط بوده می باشد تعقیب متهمان بر عهده ارگانی به نام دادسرا نهاده شده است و تحقیقات مقدماتی یا بازپرسی از متهم به شیوه تفتیشی یعنی کتبی، غیر علنی، سری {محرمانه} و غیر ترافی توسط قاضی تحقیق {بازپرس} صورت می گیرد. (عاشوری، ۱۳۸۳، ص ۴۸). ولی تحت تاثیر آموزه های حقوق بشر و میثاق بین المللی حقوق مدنی و سیاسی حق دفاع متهم در بین خصوصیات تحقیقات مقدماتی در شیوه رسیدگی مختلط به ویژه غیر ترافی بودن آن دستخوش تغییرات فراوانی گردیده به گونه ای که در حال حاضر اکثر کشورها تحقیقات مقدماتی تا میزان قابل توجهی به صورت ترافی انجام می شود (عاشوری، ۴۹: ۱۳۸۳) و با تصویب قانون آیین دادرسی کیفری در اواخر سال ۱۳۹۲ توجه به حقوق متهم و دادرسی عادلانه از جمله حق دسترسی به وکیل مدافع در مرحله تحقیقات مقدماتی مورد پذیرش و تصویب مقنن قرار گرفته است.

۲- ادبیات تحقیق

گفتار اول: مفهوم شناسی

تحقیقات مقدماتی

تحقیقات مقدماتی مجموعه اقداماتی است در مورد یک عمل مجرمانه برای اطلاع از واقعیت انجام می‌گیرد و ناظر به بخشی از اقدامات یا کلیه اقداماتی است که پیش از جلسه محاکمه و رسیدگی در دادگاه مرجع رای صورت می‌پذیرد زیرا رسیدگی به جرم در آئین دادرسی کیفری مراحل مختلفی دارد که عبارت است از مرحله کشف جرم، مرحله تعقیب، مرحله تحقیق، مرحله صدور رای و مرحله اجرای حکم و از طرف دیگر، معمولاً در تشکیلات قضائی، یک مقام قضائی به نام بازپرس یا قاضی تحقیق وجود دارد که بخشی از تحقیقات پیرامون جرم به عهده او گذاشته شده است. (باقرپور، ۱۰۱: ۱۳۸۴). کلمه تحقیقات در مراحل ماهوی و شکلی در دادرسی کیفری وجود دارد لیکن تحقیقات مقدماتی تنها در مراحل تعقیب در دادسرا صورت می‌گیرد به همین دلیل کلمه مقدماتی به آن افزوده شده است. هر چند در حقوق کیفری ایران تحقیقات مقدماتی برخی جرائم از جمله منافی عفت مستقیماً در دادگاه صالح رسیدگی می‌شود موردی که در حقوق کامن لای انگلیس با عنوان تعرض جنسی از آن یاد شده و تحقیقات مقدماتی آن به عهده پلیس می‌باشد. تحقیقات مقدماتی، متشکل از دو واژه تحقیق و مقدمات است. تحقیق در لغت به معنای واریسی‌ها و رسیدگی و بازجویی کردن و مقدماتی به معنای منسوب به مقدمات، ابتدایی و در اصطلاح حقوقی، تحقیقات مقدماتی در دو معنای عام و خاص به کار می‌رود. در معنای عام، می‌توان آن را در مقابل تحقیقات نهایی که در دادگاه انجام می‌شود، به کار برد؛ در معنای خاص، تحقیقات مقدماتی مجموعه اقداماتی است که بعد از کشف و یا اعلام جرم از سوی ضابطین دادگستری یا مقامات خاص قضایی و به منظور جمع‌آوری ادله وقوع جرم، له و علیه متهم تا تسلیم پرونده به دادگاه رسیدگی کننده صورت می‌گیرد (گروه ارائه دهنده پلیس انتظامی، بی تا). پس کلمه مفرد تحقیق در لغت به معنای بررسی و پژوهش برای رسیدن به واقع امر است. در قانون آیین دادرسی دادگاه‌های عمومی و انقلاب در امور کیفری مصوب ۱۳۸۷، ماده ۱۹ به این امر اختصاص یافت. این ماده بیان می‌کند: «تحقیقات مقدماتی مجموعه اقداماتی است که برای کشف جرم و حفظ آثار و ادله وقوع آن و تعقیب متهم از بدو پیگرد قانونی، تا تسلیم به مرجع قضایی صورت می‌گیرد...» تعریفی که قانونگذار از تحقیقات مقدماتی کرده، بدون شک ناقص و نارساست؛ زیرا طبق تعریف فوق، اقدامات قضایی تحقیق، خارج از شمول این تحقیقات قرار می‌گیرد به همین دلیل برخی از حقوق دانان در تعریف اقدامات تأمینی گفته‌اند: تحقیقات مقدماتی عبارت است از مجموعه اقدامات و تحقیقاتی که از سوی ضابطان دادگستری رأساً یا به دستور و حسب ارجاع مقامات قضایی و یا از سوی قضات تحقیق و نیز سایر مقامات صالح قضایی به منظور تسهیل و تمهید دلایل، اعم از دلایل اثبات جرم و دلایل مفید به حال متهم با توجه به اصل برائت صورت می‌پذیرد و هدف اصلی آن آماده‌سازی پرونده و تسهیل و تسریع رسیدگی در دادگاه است (میثم مرادیان، بی تا) با تصویب قانون آیین دادرسی کیفری در مورخه ۹۲/۱۲/۴ در ماده ۹۰ مقنن تحقیقات مقدماتی را چنین تعریف نموده است. تحقیقات مقدماتی مجموعه اقدامات قانونی است که از سوی بازپرس یا دیگر مقامات قضائی، برای حفظ آثار و علائم و جمع‌آوری ادله وقوع جرم، شناسائی، یافتن و جلوگیری از فرار یا مخفی شدن متهم انجام می‌شود. بنابراین تحقیقات مقدماتی برای اقدامات زیر انجام می‌شود: ۱- حفظ آثار و علائم و جمع‌آوری ادله وقوع جرم ۲- شناسائی، یافتن و جلوگیری از فرار و مخفی شدن متهم.

گفتار دوم: ویژگی‌های تحقیقات مقدماتی

۱- غیرعلنی و محرمانه بودن

برابر ماده ۹۰ قانون آئین دادرسی کیفری مصوب ۱۳۹۲ تحقیقات مقدماتی به صورت محرمانه صورت می‌گیرد و کلیه اشخاصی که در جریان تحقیقات مقدماتی حضور دارند موظف به حفظ این اسرار هستند و مقنن ضمانت اجرای تخلف از آن را مجازات به جرم افشای اسرار شغلی و حرفه‌ای محکوم می‌نماید. قانون‌گذار مجازات این جرم رادر قانون مجازات اسلامی مصوب ۱۳۹۲ به سه ماه و یک روز تا یک سال حبس و یا یک میلیون و پانصد هزار تا شش میلیون ریال جزای نقدی در نظر گرفته است.

۲- کتبی بودن

تحقیقات مقدماتی به صورت کتبی انجام می‌شود. در صورتی که عرض حال ناقص یا شفاهی باشد، در صورت جلسه تنظیمی یادداشت می‌شود. پس از تمام شدن اظهارات نیز، متن آن قرائت شده و به امضای شاهد یا مطلع می‌رسد. این اوراق که پایه و مبنای دادرسی های کیفری است، باید عاری از هرگونه عیب باشد و خط خوردگی‌ها یا اضافات باید به امضای افراد بازجو و بازجویی‌شونده برسد. (میثم مرادیان، بی تا).

۲- سریع و مستمر بودن

تحقیقات مقدماتی باید به سرعت و به نحو مستمر انجام شود و ایام تعطیل مانع از انجام آن نیست. بنابراین تحقیقات مقدماتی بایستی مستند به ماده ۹۴ قانون آئین دادرسی کیفری مصوب ۱۳۹۲ به سرعت و به محوه مستمر برای حفظ آثار و علائم و جمع آوری ادله وقوع جرم، شناسائی، یافتن و جلوگیری از فرار یا مخفی شدن متهم انجام شود و ایام تعطیل مانع از انجام این مراحل توسط مقامات تعقیب و پلیس نمی باشد.

گفتار سوم: اختیارات مقام سلطنت و نظام حقوقی انگلستان

- اختیارات مقام سلطنتی

در انگلستان مقام سلطنت مظهر وحدت ملی است و از احترام ویژه ای برخوردار است. یکی از وظایف پادشاه که مهمترین آن هم به حساب می آید انتخاب نخست وزیر است که در اغلب موارد بدون دخالت پادشاه و به موجب تشریفات خاص معین می گردد. سابقه و رویه نمایندگان حزب کارگر در مجلس عوام این است که رهبر حزب را خود را انتخاب می نماید. پادشاه در انگلستان اختیار ساقط کردن کابینه را هم دارد. هر گاه دولت اساس دموکراسی را مورد خطر قرار دهد مثلاً دوره قانونگذاری را بی جهت تمدید کند؛ در اینگونه موارد و نظائر آن پادشاه حق خواهد داشت کابینه را ساقط کند. یکی دیگر از اختیارات پادشاه انحلال پارلمان است. اگرچه پارلمان رسماً به وسیله مقام سلطنت منحل می گردد ولی بدون پیشنهاد نخست وزیر انحلال آن میسر نیست و هر گاه نخست وزیر تقاضای انحلال کند و پادشاه آن را ضروری بداند راهی جز ساقط کردن کابینه نخواهد بود. انتصاب اعضای مجلس لردها هم با فرمان پادشاه و البته با پیشنهاد نخست وزیر می گیرد. حق عفو مجرمین، اعطای نشان های دولتی، اعلام جنگ و صلح و امضای عهد نامه ها هم از اختیارات و وظایف پادشاه است. (خواجه زاده، بی تا).

- نظام حقوقی انگلستان

بریتانیا، دارای نظام حقوقی واحد و یک پارچه ای نیست. انگلستان و ولز نظام مشترکی دارند. حقوق کیفری، حامی و حافظ نظم اجتماعی است و در جهت حمایت از جامعه حرکت می کند قواعد حاکم بر حقوق کیفری برای ترغیب به نظم و حمایت از امنیت هستند و کسانی که این قواعد را نقض می کنند، تحت تعقیب و پیگرد قرار می گیرند و اگر مجرم شناخته شوند از طریق جرمه، زندان و یا هر دو، مجازات می شوند (عابد، ۱۲۹: ۱۳۸۷). حقوق کیفری افراد را بی گناه فرض می کند مگر آن که مجرمیت آن ها ثابت شود. میزان ادله ارائه شده باید جدا از هر گونه شک متعارف و معقولی، مجرمیت متهم را به اثبات برسانند. سیستم عدالت کیفری انگلستان و ولز در واقع مسئول دستگیری، تعقیب، محاکمه و مجازات بزهکاران، همراه با تضمین های مربوط به دادرسی منصفانه است، چندان که زمینه اصلاح رفتار و کردار و در نهایت بازگشت آنان را به جامعه به ویژه از رهگذر کیفر سلب کننده آزادی فراهم کند بدین ترتیب است که نهادها و اشخاص متعددی در سیستم عدالت کیفری فعالیت و مداخله می کنند از جمله آنها می توان به پلیس، دادگاه ها، تشکیلات سلطنتی تعقیب، کمیسیون محلی اطفال

بزهکار، واحد حمایت از بزه دیدگان و خدمات به شهود، سازمان زندان های ملکه و اداره مراقبت اشاره کرد. مسئولیت اداره این نهادها بر عهده وزارت کشور و وزارت امور اساسی است به همین دلیل سیستم عدالت کیفری در واقع متولی اقداماتی است که پس از ارتکاب جرم، به منظور دستگیری، تعقیب و محاکمه بزهکار باید انجام شود (مهرا، ۹۴: ۱۳۹۴). منبع اصلی حقوق در انگلستان، قوانین مصوب پارلمان است. اما این قوانین باید مطابق با حقوق جامعه اروپا باشد. در صورت وجود تعارض بین این دو دسته از قوانین، دادگاه های بریتانیا باید حقوق جامعه اروپا را حاکم بدانند (عابد، ۱۳۰: ۱۳۸۷).

گفتار چهارم: نهاد های اصلی رسیدگی کیفری انگلستان

نظام عدالت کیفری از نهاد های عمومی مهم و عمده در کشور محسوب می شود. در این نظام، نهاد هایی از قبیل پلیس، اداره دادستانی سلطنتی، دادگاه ها و اداره مدیریت مجرمان ملی، طی تعامل با یکدیگر، تلاش می کنند تا عدالت را اجرا کنند. فعالیت این مراکز از طریق سه اداره دولتی وزارت دادگستری، وزارت کشور و اداره دادستانی کل سرپرستی می شود. همچنین هیئت های عدالت کیفری محلی اولویت ها و اهداف اصلیشان را بر کاهش جرم و اجرای عدالت در مناطق محلی، متمرکز کرده اند. با نگاهی کلی تر می توان گفت که سه سازمان دولتی در انگلستان و ولز مسئولیت اجرای عدالت کیفری را بر عهده دارند:

الف: وزارت کشور؛ که به مسائل مربوط به حقوق جزا، پلیس، زندانها و سازمان کنترل تعلیق مراقبتی مجازات می پردازد. وزیر کشور مسئولیت کلی امنیت ملی را نیز بر عهده دارد.

ب: وزارت دادگستری؛ که به مسائل مربوط به قوه قضائیه می پردازد و دادگاه های عالی از جمله دادگاه جزا و دادگاههای صلح را اداره می کند و مسئولیت معاضدت قضایی را نیز بر عهده دارد. تا مدتی پیش، لرد چنسلر عالی ترین مقام قضایی این نهاد محسوب می شد.

ج: تشکیلات دادستانی سلطنتی؛ داسرا به طور مستقل مسئول امر تعقی به کلیه اعمال مجرمانه ای است که پلیس در حال تحقیق پیرامون آن هاست. در رأس این تشکیلات، رئیس دادستانی سلطنتی (DPP) قرار دارد. (عابد، ۱۳۸۷، ص ۱۳۱)

گفتار پنجم: تعیین مجازات و تقسیم بندی جرائم در انگلستان

الف: در تعیین مجازات سه قانون حائز اهمیت است:

۱- قانون عدالت کیفری ۱۹۹۱

۲- قانون اختیارات دادگاه جزا

۳- قانون عدالت کیفری ۲۰۰۳، که این قانون در تعیین مجازات تحول ایجاد کرد و به موجب این قانون بود که شورای مشورتی تعیین کیفر، ضابطه مند و شورای رهنمود تعیین کیفر ایجاد شد.

ب: در نظام حقوقی انگلستان در یک طبقه بندی، جرایم به سه دسته تقسیم می شود:

دسته اول جرایم اختصاری است جرایمی که شدت و خطر کمتری دارند و تنها در دادگاه های مجیستریت مورد رسیدگی قرار می گیرند. دسته دوم، جرایم مانند قتل عمد و غیر عمد و سرقت تنها با کیفرخواست مورد رسیدگی قرار می گیرند. این دسته از جرایم باید در حضور قاضی و هیئت منصفه در دادگاه جزایی رسیدگی می شوند. دسته سوم، جرایم دو وجهی نام دارند که در قالب جرایم اختصاری مورد رسیدگی قرار می گیرند مگر این که دادگاه مجیستریت معتقد باشد که رسیدگی به پرونده مطروحه در دادگاه جزا مناسب است یا این که متهم مایل باشد در دادگاه جزا محاکمه شود (عابد، ۱۳۳: ۱۳۸۷).

گفتار ششم: رسیدگی و تحقیقات مقدماتی در انگلستان

به نظر نگارنده در کشور انگلستان در خصوص دادرسی کیفری دو مرحله تحقیقات مقدماتی و رسیدگی مقدماتی وجود دارد که تحقیقات مقدماتی از جمله تفهیم اتهام و جمع آوری دلائل با پلیس و مرحله دوم رسیدگی مقدماتی است که توسط نهاد دادستانی سلطنتی انجام می گیرد.

الف: تحقیقات مقدماتی توسط پلیس انگلستان

- توصیف پلیس انگلستان

از بهترین مؤسسات انگلیس دستگاه پلیس آن است، در خارج از شهر لندن یعنی استان ها پلیس بوسیله نیروهای محلی استخدام می شود و حقوق او بوسیله دفاتر (کونتی) پرداخت می گردد حکومت مرکزی قدرت پلیس را به مقامات محلی واگذار نموده کارآگاهان وزارت کشور نیروهای محلی را کنترل می کنند وزیر کشور می تواند رئیس پلیس را عزل و نصب نماید اما عملیات نیروهای محلی معمولاً بموجب مسئولیت وزراء نخواهد بود در لندن پلیس وظائف متعددی را به عهده دارد پلیس مرکزی که زاویه عمل و حوزه استحفاظی آن معین است وظایفی دارد معمولاً حوزه پلیس لندن است زیر نظر وزیر کشور اداره می شود یعنی در واقع حکومت مرکزی روی قوای پلیس کنترل دارد و پلیس متروپولیتن خدمات مختلفی را به عهده دارد. پلیس وقتی خوشحال است که خوب انجام وظیفه کرده باشد و بتواند شرح حوادث و سوانح متعدد را بدهد و در مقام اجرای به مقامات قضائی کمک کند. در جامعه انگلیس پلیس از قدرت قانونی در وظیفه شناسی بطور صحیح استفاده می کند. پلیس مورد اعتماد مردم است و گزارش او برای دستگاه قضائی اگر خلافش ثابت نشود حجت می باشد. (معاونت آموزش دادگستری استان تهران، ۱۳۵۵).

- نقش پلیس انگلستان در تحقیقات مقدماتی

تحقیقات مقدماتی توسط پلیس و به نظارت و سرپرستی چند نفر وکیل که بیش از ۱۰ سال سابقه فعالیت وکالتی داشته و تخلف انتظامی موثر نداشته باشند اداره می شود و دادگاه هیچ نقشی در تحقیقات مقدماتی ندارند و این موضوع دارای معایب و محاسنی است و اصولاً متهم از بدو دستگیری می تواند وکیل داشته باشد و بیشتر از اقرار متهم به اسناد و دلایل علمی و پلیسی توجه می شود و پلیس با آموزش های گذرانده و کارآگاهان خبره با دلایل اقدام به اعلام جرم می نمایند و اصولاً زیاد به اقرار متهم و محکومیت متهم از این جهت خوشبین نیستند و انکار متهم را جز حق متهم دانسته و اصراری بر اقرار متهم ندارند و اثبات اتهامات وارده در دادگاه ها که هیچ ارتباطی با مرجع انتظامی و تحقیقات مقدماتی ندارند. (عرفانی، بی تا) وظیفه پلیس در انگلستان از زمان کشف جرم شروع می شود و پیش از شروع به تعقیب، پلیس مسئول تحقیق و تحصیل دلایل در خصوص جرم مذکور می باشد. پلیس پس از انجام تحقیقات در صورتی که دلایل را کافی برای تفهیم اتهام و تعقیب فرد بیابد به مظنون تفهیم اتهام کرده و پرونده را به اداره دادستانی سلطنتی جهت تعقیب فرد خاطی ارسال می دارد. لذا پلیس بدو تصمیم می گیرد که شخص را به عنوان متهم، تحت تعقیب قرار دهد و در صورت ورود اتهام، پرونده را به نهاد می فرستد، در غیر این صورت، پرونده در نزد پلیس، بایگانی می شود. (حسینی، شایگان فرد، عرفانی، ۱۳۹۲: ۱۲۱).

ب: رسیدگی مقدماتی توسط نهاد دادستانی سلطنتی انگلستان

دادستانی سلطنتی در سال ۱۹۸۵ تاسیس شد. این نهاد متشکل از حقوق دانانی است که وظیفه عمده آنان بررسی پرونده هایی است که پلیس به منظور تصمیم گیری ارسال کرده است. ادامه تعقیب در دادگاه های بالاتر مانند دادگاه کیفری چنانچه ضروری باشد توسط وکلای خصوصی که با آنها برای این کار قرارداد منعقد می شود انجام می گیرد. عدم قبول مجرمیت توسط

متهّم، دلایل دادستان را زیر سوال می برد. بنابراین لازم است که بر اساس معیار اثبات ادله در پرونده های کیفری یعنی اثبات همراه با یقین، کلیه عناصر متشکله جرم اتهامی به نحوی که در قانون تعریف شده است ارائه شود در صورتی که دادستان نتواند ادله لازم را جهت قانون ساختن هیات منصفه برای محرومیت متهم فراهم نماید، قاضی چاره ای جزء راهنمایی هیات منصفه به صدور حکم برائت نخواهد داشت. از سوی دیگر، قبول مجرمیت توسط متهم باعث می شود که نیازی به حضور هیات منصفه نباشد زیرا متهم داوطلبانه خود را محکوم کرده است بنابراین دادگاه فوراً وارد مرحله دوم یعنی تعیین مجازات خواهد شد و اگر نیازی به اطلاعات بیشتر باشد رسیدگی، موقتاً برای کسب گزارش دادستان متوقف خواهد شد (مهرا، بی تا: ۵۳). بنابراین، یک تعقیب می تواند به وسیله طرح شکایت، خواه به صورت کتبی یا شفاهی، یا به وسیله ایراد اتهام مبنی بر ارت-کاب جرم به یک فرد آغاز می گردد که این ایراد اتهام بایستی در یک برگه اتهام قید گردد. (مهرا، ۱۳۹۴: ۱۵۵).

گفتار هفتم: وکلا در تحقیقات مقدماتی انگلستان

وکلا در انگلستان از دو گروه تشکیل شده اند:

- ۱- مشاوران حقوقی که کار ارائه مشاوره به عموم مردم را بر عهده دارند و تحت کنترل کانون مشاوران حقوقی قرار دارند و حق دفاع بطور محدود فقط در دادگاه صلح دارند.
- ۲- وکلای مدافع که تحت کنترل کانون و وظیفه دفاع از موکلانی را که مشاوران حقوقی به آنان معرفی می کنند را دارند. در تحقیقات مقدماتی اصل حق استفاده از وکیل جزء اصول بین المللی پذیرفته شده می باشد که حضور وکیل می تواند در تضمین دادرسی عادلانه در تمام مراحل دادرسی کیفری و تحقق اصول ذیل به نفع متهمرا فراهم نماید یا اینکه متضمن ایجاد شرایط عادلانه رسیدگی و تحقیقات قضائی برای متهم گردد:

- ۱- اصل برائت، ۲- اصل قانونی بودن جرائم و مجازات ها، ۳- اصل شخصی بودن مجازات ها، ۴- اصل تساوی افراد در برابر قانون، ۵- اصل استفاده از حق سکوت، ۶- اصل حق استفاده از وکیل، ۷- اصل بی طرفی قاضی، ۸- اصل تفکیک وظایف، ۹- اصل عدم انقطاع و دصریح در دادرسی. بنابراین رعایت معیارهای دادرسی عادلانه در فرایند کیفری از جمله تحقیقات مقدماتی در خصوص اصل حق دسترسی به وکیل نکات مهمی در اسناد بین المللی اشاره شده است که به شرح ذیل می باشد: - حضور آزادانه وکیل در تمام مراحل دادرسی کیفری بالاخص در مرحله تحقیقات مقدماتی - اطلاع رسانی به متهم در خصوص حق داشتن وکیل در تمام مراحل دادرسی. - انتخاب وکیل تسخیری برای متهم در تمام مراحل دادرسی به ویژه در مواردی که متهم توان انتخاب وکیل نداشته و منافع عدالت اقتضاء داشته باشد. (بابائی، افراسیابی، ۵۰: ۱۳۸۹). لذا در راستای تعهد قانونی به دادرسی عادلانه در نظام کامن لای انگلستان متهم از همان لحظه دستگیری دارای حقوقی است از جمله حق سکوت و دسترسی به وکیل و لذا به معنای واقعی، نماینده موکلین خود در برابر قضات و هیات منصفه بوده و اختیار به چالش کشیدن ادله و شهود را دارند. بعلاوه که این کار تنها از طرف وکلا قابل انجام بوده و کسی دیگر حق ارائه مدارک را ندارد (مهرا، ۱۳۹۴: ۱۷).

گفتار هشتم: حقوق کیفری ایران

نمی توان گفت حقوق ایران دارای نظام حقوقی مشخص است زیرا قوانین ماهوی و شکلی ایران تلفیقی از فقه اسلامی و نظام حقوقی رومی ژرمنی برگرفته از حقوق جزای فرانسه است که این کد نوشته ها را می توان در قانون مجازات اسلامی مصوب ۱۳۹۲ در قسمت کلیات و تقسیم بندی حقوق جزای عمومی ملاحظه نمود همچنین در آئین دادرسی کیفری که در اواخر ۱۳۹۲ به تصویب مقنن رسیده است می توان به تاثیر بیشتر قانون کیفری شکلی فرانسه اشاره نمود که می توان به تغییراتی همچون افزایش اختیارات قانونی دادستان و نیروهای تحت امر از جمله بازپرسین و دادیاران، ورود تاسیس های

معافیت از کیفر، تعویق و تعلیق تعقیب، قرارهای نظارت قضائی، تضمین های دادرسی عادلانه در مرحله رسیدگی و تحقیقات مقدماتی در خصوص افراد دخیل در مراحل دادرسی، قبول حق دسترسی وکیل در مرحله مقدماتی و ... اشاره نمود.

۱- نهاد های اصلی رسیدگی کیفری ایران

در ایران که اصل تفکیک قوا حاکم است، قوه قضائیه برابر قانون اساسی نهاد اصلی در رسیدگی کیفری با تشکیل دادرسی و دادگاه ها به شکل ماهوی و شکلی یعنی با استفاده از قانون مجازات اسلامی و آئین دادرسی کیفری می نماید و این فرایند رسیدگی در مرحله دادرسی و اجرای احکام صادره از دادگاه ها با استفاده از ابزارهایی نظیر دادستان و نیروهای تحت اختیار از جمله بازپرسین، دادیارها، قضات اجرای احکام و کارکنان اداری و نیز ضابطین عام در جرائم مشهود به رسیدگی و تحقیقات مقدماتی برای کشف جرم می پردازد اگر قرار مجرمیت منتهی به کیفر خواست گردید پرونده با متهم یا قرار وثیقه به دادگاه صالح کیفری ارسال می گردد. برابر ماده ۳۳۵ قانون آئین دادرسی کیفری ۱۳۹۲، دادگاههای کیفری در مواردی از جمله کیفر خواست دادستان، قرار جلب به دادرسی توسط دادگاه و ادعای شفاهی دادستان در دادگاه از جهات قانونی شروع به رسیدگی آنها می باشد.

۲- مجازات و تقسیم بندی جرائم در ایران

در حقوق کیفری ایران در تعیین مجازات قوانین جزائی مختلفی وجود دارد لیکن مهمترین آن قانون مجازات اسلامی مصوب ۱۳۹۲ می باشد ولی در این قانون انواع مجازات ها به حدود، قصاص، دیات و تعزیرات احصاء گردیده ولی تقسیم بندی جرائم که قانونگذار در مبحث دوم لایحه قانون مجازات اسلامی در ماده ۱۲۲-۱ همانند قانون مجازات عمومی ۱۳۵۲ جرائم را از حیث شدت و ضعف مجازات ها به سه دسته جنایات یا جرائم بزرگ، جنحه یا جرائم متوسط و خلاف یا جرائم کوچک تقسیم بندی و به ترتیب ذیل تعریف و مصادیق آن را بیان نموده بود هنگام تصویب حذف گردیده است.

۱- جنایت یا جرایم بزرگ شامل جرایمی است که مجازات آنها سلب حیات قطع عضو، قصاص، حبس ابد، نفی بلد و حبس هایبی که حداکثر مدت آنها بیش از پنج سال بوده، انفصال دایم از خدمات دولتی مؤسسات عمومی و محرومیت دایم از حقوق اجتماعی و مصادره اموال می باشد. ۲- جنحه یا جرایم متوسط شامل جرایمی که مجازات آنها دیه و ارش، شلاق اعم از حد و تعزیر، تبعید، حبس هایبی با حداکثر پنج سال جزای نقدی بیش از ۳۰ میلیون ریال، انفصال موقت از خدمات دولتی و مؤسسات عمومی، محرومیت موقت از حقوق اجتماعی و مجازات های اجتماعی می باشد. ۳- خلاف یا جرایم کوچک شامل جرایمی است که مجازات مقرر شده آنها پس از تبدیل قانونی تا ۳۰ میلیون ریال جزای نقدی است. (جعفری، ۲۹: ۱۳۹۲).

۳- رسیدگی و تحقیقات مقدماتی در ایران

ریاست دادرسی به عهده دادستان می باشد و به تعداد لازم معاون، دادیار، بازپرس و کارمند اداری دارد به همین دلیل است که علیرغم تصریح قانونگذار برابر ماده ۹۲ قانون آئین دادرسی کیفری مصوب ۱۳۹۲ که تحقیقات مقدماتی کلیه جرائم به عهده بازپرس است لیکن شروع به رسیدگی در تحقیقات مقدماتی را منوط به ارجاع دادستان نموده حتی اگر بازپرس ناظر وقوع جرم باشد می تواند تحقیقات را آغاز کند ولی باید مراتب را فوری به اطلاع دادستان برساند و در صورت ارجاع دادستان می تواند تحقیقات را ادامه دهد (مستند ماده ۸۹ ق.آ.د.ک). قانون آئین دادرسی کیفری مصوب ۹۲/۱۲/۴ در ماده ۹۰ مقنن تحقیقات مقدماتی را چنین تعریف نموده است " تحقیقات مقدماتی مجموعه اقدامات قانونی است که از سوی بازپرس یا دیگر مقامات قضائی، برای حفظ آثار و علائم و جمع آوری ادله وقوع جرم، شناسائی، یافتن و جلوگیری از فرار یا مخفی شدن متهم انجام می شود". برابر ماده ۶۴ قانون آیین دادرسی کیفری برای شروع به دعوای کیفری قانونی یا تعقیب مواردی ذیل باید اتفاق بیفتد: ۱- شکایت شاکی یا مدعی خصوص ۲- اعلام و اخبار ضابطین دادگستری، مقامات رسمی اشخاص موثق و مطمئن ۳-

وقوع جرم مشهود در برابر دادستان یا بازپرس ۴- اظهار یا اقرار متهم ۵- اطلاع دادستان از وقوع جرم به طرق قانونی دیگر. بنابراین در حقوق کیفری ایران که مقداری برگرفته از نظام حقوقی رومی ژرمنی است تحقیقات مقدماتی از وظایف مقامات دادسرا با ریاست دادستان است و پلیس نقش تفویض اختیار با نظارت را دارا می باشد.

۴- توصیف و انواع وظایف پلیس ایران در مرحله تحقیقات مقدماتی:

- توصیف و انواع وظایف پلیس ایران :

پلیس ایران در تابعیت فرماندهی کل قوا و وابسته به وزارت کشور است. نیروی انتظامی سازمانی است که هدف از تشکیل آن استقرار نظم و امنیت و تأمین آسایش عمومی و پاسداری از دستاوردهای انقلاب اسلامی در قلمرو کشور است.

با توجه به مراتب فوق، وظایف نیروی انتظامی را در پنج عنوان کلی میتوان دسته بندی کرد:

اول - وظایف انتظامی: نیروی انتظامی به عنوان یک واحد انتظامی و پلیسی، مسئول برقراری نظم و امنیت در جامعه بوده و در این زمینه، دارای وظایف ذیل است: جلوگیری از وقوع جرم، برقراری نظم و اجرای قوانین مربوط به امور انتظامی مانند امور پاسگاه های انتظامی، پاسگاه های راهنمایی و رانندگی، پاسگاه های راه آهن و هواپیمایی کشور، پاسگاه های ساحلی، پاسگاه های مرزی، انجام امور انتظامی مربوط به مخابرات، صداوسیما، شیلات و سایر اداره های دولتی از قبیل حراست و حفاظت ساختمان ها و تأسیسات آن ها و پیشگیری از هرگونه خرابکاری.

دوم - وظایف قضایی: نیروی انتظامی در زمینه کشف جرم، دستگیری متهمان و مجرمان و جلوگیری از فرار و اختفای آن ها و ابلاغ و اجرای احکام قضایی به عنوان ضابط قوه قضائیه تلقی شده و تحت نظارت و دستور ریاست دادگستری انجام وظیفه می کند.

سوم - وظایف امنیتی: وظایف امنیتی نیروی انتظامی در چهارچوب تعامل با دستگاه های امنیتی و اطلاعاتی و انجام قوانین و مقررات و نیز مصوبات سازمان ها و شوراهای قانونی ذیربط، عبارتند از: جمع آوری اخبار، پرورش و توزیع سریع اخبار و اطلاعات به قسمت های ذی ربط، تجزیه و تحلیل اخبار و وقایع، انجام اقدامات عملیاتی، تهیه طرحهای حراستی، اطلاعاتی و حفاظتی در مورد اماکن، اسناد و مدارک و شخصیتها، ثبت، حذف و کنترل افراد ممنوع الخروج، تعیین صلاحیت فردی دایرکنندگان اماکن عمومی، شناسایی و متلاشی کردن باندهای قاچاق دارو، موادمخدر، حفاری غیرمجاز، اسلحه و ...

چهارم - وظایف خدماتی: نیروی انتظامی علاوه بر وظایف خاص و ویژه پلیسی خود، انجام وظایف خدماتی ذیل را نیز بر عهده دارد: امور مربوط به گذرنامه، اتباع خارجی، شمارهگذاری خودرو، صدور گواهینامه رانندگی، معاینه خودرو، صدور عدم سوءپیشینه، امور نظام وظیفه، امور مختلف اماکن، انجام اقدامات لازم در تغییر مسیرها با نصب تابلو و علائم، خط کشی معابر و گذرگاه ها، همکاری در انتقال مجروحان، مصدومان و مقتولان تصادفات به مراکز و مراجع درمانی، اجرای طرحهای امدادی و مردم یاری در مواقع بروز سوانح و حوادث طبیعی و غیرطبیعی.

پنجم - وظایف نظامی: با وجود این که نیروی انتظامی واحدی شهری و داخلی محسوب میشود، ولی بنا به ویژگی های کاری خود، در امور مراقبت و کنترل مرزهای و نیز مبارزه با اشرار و قاچاقچیان در مرزها فعالیت کرده و با انجام عملیات و اقدامات تاکتیکی در سطوح پایین نظامی با سایر سازمان های نظامی در انجام عملیات نظامی در بحران ها و دفاع از مرزهای کشور همکاری میکند. (نقش پلیس در حمایت از بزدریده و آسیبهای ناشی از جرم، بی تا).

گفتار نهم: نقش پلیس ایران در تحقیقات مقدماتی

وظیفه قانونی ضابطان دادگستری که بایستی در هر شهرها و مراکز استانی تحت نظارت و تعلیمات دادستان باشند به شرح ذیل می باشد: ۱- کشف جرم ۲- حفظ آثار و علائم و جمع آوری ادله وقوع جرم ۳- شناسائی و یافتن متهم ۴- جلوگیری از فرار یا مخفی شدن متهم ۵- تحقیقات مقدماتی ۶- ابلاغ اوراق قضائی ۷- اجرای تصمیمات قضائی. اگر به تعریف تحقیقات مقدماتی در ماده ۹۰ قانون آئین دادرسی کیفری توجه کنیم و در کنار ماده ۲۸ همین قانون مقایسه کنیم خواهیم دانست که عنوان تحقیقات مقدماتی برای وظایف ضابطین زائد می باشد. و این نشان از اشتباه قانون نویسی است.

گفتار دهم: انواع ضابطین دادگستری عبارتند از ضابطین عام و خاص

۱- ضابطین عام یا پلیس شامل فرماندهان، افسران و درجه داران نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران که آموزش مربوط را دیده اند و احراز عنوان ضابط علاوه بر وثاقت و مورد اعتماد بودن منوط به فراگیری مهارت های لازم با گذراندن دوره های آموزشی زیر نظر مرجع قضائی مربوط و تحصیل کارت و بیه ضابطان دادگستری است و تحقیقات و اقدامات صورت گرفته از سوی اشخاص فاقد این کارت، ممنوع و از نظر قانونی بدون اعتبار است.

۲- ضابطان خاص شامل مقامات و مامورانی که به موجب قوانین خاص در حدود وظایف محول شده ضابط دادگستری محسوب می شوند از قبیل رؤسا، معاونان و ماموران زندان نسبت به امور مربوط به زندانیان، ماموران وزارت اطلاعات، سازمان اطلاعات سپاه و ماموران نیروی مقاومت بسیج سپاه پاسداران انقلاب اسلامی. همچنین سایر نیروهای مسلح در مواردی که به موجب قانون تمام یا برخی از وظایف ضابطان به آنها محول شده ضابط محسوب می شوند. بنابراین ضابطین عام یا پلیس وظایف اصلی در ایجاد نظم و امنیت اجتماعی دارند.

گفتار یازدهم: وکلاء در تحقیقات مقدماتی و کشف جرائم در ایران

تقابل قانون وکلاء و قوه قضائیه از چالش های چند سال اخیر در حوزه قضائی در ایران می باشد. استقلال وکیل در احقاق حقوق موکلین و لزوم دسترسی به وکیل از مرحله تحقیقات مقدماتی از اصول شناخته شده جهانی است که خوشبختانه قانونگذار در ماده ۴۸ قانون آئین دادرسی کیفری ۱۳۹۲ این اصل را علیرغم وجود شیوه دادرسی مختلط پذیرفته و چنین بیان داشته، با شروع تحت نظر قرار گرفتن، متهم می تواند تقاضای حضور وکیل نماید. وکیل با رعایت و توجه به محرمانه بودن تحقیقات و مذاکرات، با شخص تحت نظر ملاقات نماید و وکیل می تواند در پایان ملاقات که نباید بیش از یک ساعت باشد ملاحظات کتبی خود را برای درج در پرونده ارائه نماید. و نیز در ماده ۱۹۰ قانون آئین دادرسی کیفری بیان داشته متهم می تواند در مرحله تحقیقات مقدماتی، یک نفر وکیل دادگستری همراه خود داشته باشد این حق باید پیش از شروع به تحقیق توسط بازپرس به متهم ابلاغ و تفهیم شود چنانچه متهم احضار شود این حق در برگ احضاریه قید و به او ابلاغ می شود وکیل متهم می تواند با کسب اطلاع از اتهام و دلائل آن، مطالبی را برای کشف حقیقت و دفاع از متهم یا اجرای قانون لازم بداند اظهار کند. اظهارات وکیل در صورت مجلس نوشته می شود، انتخاب وکلاء در مرحله تحقیقات مقدماتی توسط اصحاب دعوی را منوط به انتخاب از بین وکلای مورد تایید رئیس قوه قضائیه نموده است که این اقدام نشانگر نقض حق انتخاب آزادانه وکیل توسط اصحاب دعوی و نیز نقض آشکار استقلال وکلاء می باشد. لیکن نکته مثبت وجود ادله وکلا در تقابل با اقدامات پلیس و مقامات تعقیب می باشد زیرا تحت تاثیر حضور وکلا در مرحله تحقیقات مقدماتی و کشف جرم موجب کاهش تضییع حقوق متهم در این مرحله انشالله در حقوق کیفری ایران خواهد گردید. بنابراین تقاضای حق دسترسی به وکیل توسط متهم به عنوان حق قانونی در مرحله تحقیقات مقدماتی چه هنگام تحت نظر قرار گرفتن ۲۴ ساعته توسط پلیس و چه هنگام حضور و یا احضار نزد مرجع قضائی به عنوان تکلیف دارای ضمانت اجراء کیفری پذیرفته شده است.

نتیجه گیری

در نظام کامن لای انگلستان تحقیقات مقدماتی توسط پلیس و با نظارت و سرپرستی چند نفر وکیل که بیش از ۱۰ سال سابقه فعالیت وکالتی داشته و تخلف انتظامی موثر نداشته باشند اداره می شود ولی در حقوق کیفری ایران برگرفته از نظام حقوقی رومی ژرمنی پلیس تحت نظارت و تعلیمات دادستان به موجب قانون در کشف جرم، حفظ آثار و علائم و جمع آوری ادله وقوع جرم، شناسائی، یافتن و جلوگیری از فرار و مخفی شدن متهم، تحقیقات مقدماتی، ابلاغ اوراق و اجرای تصمیمات قضائی اقدام می کند. در نظام کامن لای انگلستان برابر اصل اعتماد به پلیس جهت برقراری نظم و امنیت اجتماعی پلیس اختیار انجام تحقیقات مقدماتی و جمع آوری دلائل و ادله جرم و نیز تفهیم اتهام به متهم را دارد در حالی که در دادرسی کیفری ایران تحقیقات مقدماتی کلیه جرائم وظیفه اصلی بازپرس است البته شروع به آن منوط به ارجاع و زیر نظر دادستان به عنوان ریاست دادرسی می باشد و پلیس تنها در تحقیقات مقدماتی و کشف جرائم مشهود دارای اختیارات انجام تحقیقات مقدماتی و تفهیم اتهام به صورت کتبی و نیز تحت نظر قرار دادن متهم را تا ۲۴ ساعت در صورت وجود قرائن و امارات قوی بر ارتکاب جرم مشهود و نیز ضرورت نگهداری جهت تکمیل تحقیقات را دارد. ولی اصل بر این است در جرائم مشهود و غیر مشهود باید نتیجه اقدامات خود را فوری به دادستان اطلاع دهند. ولی در خصوص اختیارات نهاد دادستانی سلطنتی انگلستان اختیارات دادستان و مقامات قضائی تحت نظارت وی در حقوق کیفری ایران برگرفته از نظام حقوقی رومی ژرمنی و متأثر از کد نوشته های حقوق ماهوی و شکلی فرانسه نسبت به نظام حقوقی کامن لای انگلیس برتری دارد. بنابراین اختیارات قانونی پلیس در مرحله تحقیقات مقدماتی و ارتباط نزدیک آن با نهاد دادستانی سلطنتی در انگلستان توانسته موجب ایجاد نظم و امنیت اجتماعی بیشتری در جامعه نسبت به ایران گردد است. در نظام کامن لای انگلستان وکلا اولاً در تمام مراحل دادرسی کیفری حضور دارند و به معنای واقعی، نماینده موکلین خود در برابر قضاوت و هیات منصفه بوده و اختیار به چالش کشیدن ادله و شهود را دارا می باشند. بعلاوه که این کار تنها از طرف وکلاء قابل انجام بوده و کسی دیگر حق ارائه مدارک را ندارد. ولی در نظام حقوقی نوشته وکلاء در حدود منافع موکلین خود اقدام نموده و از نقش کلیدی چندانی برخوردار نمی باشند نقش وکلاء صرفاً ارائه مشاوره در خصوص مسائل فنی حقوقی موکلینشان است. خوشبختانه در قانون آئین دادرسی کیفری مصوب ۱۳۹۲ قانونگذار ایران تحت تاثیر دکترین و ورود اندیشه ها و نظرات مکتوب دانش آموختگان نظام حقوقی رومی ژرمنی (حقوق ماهوی و کیفری فرانسه) و نیز نظام کامن لای انگلیس و کنوانسیون های بین المللی مواردی از لزوم دادرسی عادلانه را در تمام مراحل کیفری از جمله قانون آئین دادرسی کیفری در خصوص حقوق متهم پذیرفته است. به طور خلاصه نظام کامن لای انگلستان دارای دو مرحله تحقیقات مقدماتی توسط پلیس و رسیدگی مقدماتی توسط نهاد دادستانی سلطنتی است ولی در حقوق کیفری ایران که بر اساس نظام رومی ژرمنی است تحقیقات مقدماتی کلیه جرائم از وظایف بازپرس است لیکن شروع به آن با ارجاع و تحت نظارت دادستان می باشد و پلیس تنها در تحقیقات مقدماتی جرائم مشهود می تواند متهم را تا ۲۴ ساعت در صورت وجود قرائن و امارات قوی بر ارتکاب جرم مشهود و نیز ضرورت نگهداری جهت تکمیل تحقیقات تحت نظر قرار دهد ولی اصل بر این است کلیه اقدامات خود از جمله در جرائم مشهود و غیر مشهود را بلافاصله به اطلاع دادستان برسانند.

منابع و مأخذ

۱. آشوری، محمد، آیین دادرسی کیفری، جلد اول، سازمان چاپ و انتشارات وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، تهران، چاپ هشتم پاییز ۱۳۸۳.
۲. بابائی، محمد علی، افراسیابی، علی، آموزه های حقوقی / پژوهشها، شماره ۱۳، بهار ۱۳۸۹.
۳. باقر پور، یوسف علی، تضمینات قانونی و اساسی در دادرسی و تحقیقات مقدماتی (مطالعه تطبیقی حقوق ایران و فرانسه)، فصلنامه بصیرت؛ سال دوازدهم، شماره ۳۴، ۱۳۸۴.

۴. جعفری، آزاد، بررسی محرومیت از حقوق اجتماعی و خدمات عمومی تطبیق با لایحه قانون مجازات اسلامی، پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه آزاد اسلامی واحد بندرعباس، ۱۳۹۲.
۵. حسینی، سیدحسین، شایگان فرد، مجید، عرفانی، عطا، فرآیند تحقیقات جنایی و کشف جرم توسط پلیس ایران با نگاهی به حقوق انگلستان و آمریکا، دانش انتظامی خراسان رضوی، ۱۳۹۲.
۶. داوری، حمزه ای، مطالعه تطبیقی وکالت از متهم در کشف جرم و تحقیقات مقدماتی (ایران و انگلستان)، پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه علامه طباطبائی، دانشکده حقوق و علوم سیاسی، ۱۳۸۸.
۷. عابد، رسول، فصلنامه مطالعات پیشگیری از جرم (مرحله تحقیق و تعقیب)، سال سوم، شماره نهم، ۱۳۸۷.
۸. موسوی، سید رضا، کشتکار، رحیم، قانون آئین دادرسی کیفری ۱۳۹۲ به همراه اصلاحات و الحاقات ۱۳۹۴، انتشارات هزار رنگ، تهران، چاپ دوم ۱۳۹۴.
۹. مولایی، اردشیر، مطالعه تطبیقی حقوق دفاعی متهم در مرحله تحقیقات مقدماتی ایران و انگلستان رویه های بین المللی و نظام حقوقی جمهوری اسلامی ایران، پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه پیام نور استان تهران، ۱۳۸۷.
۱۰. هیات پژوهشگران کاواندیش، برگردان؛ مهرا، نسرين، نظام حقوقی انگلستان، چاپ سوم، نشر میزان، ۱۳۹۴.

منابع اینترنتی

<http://noghrekar.blogfa.com>
<http://www.ghavanin.ir>
<http://www.pajoohe.com>
<http://police.ir>